

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1787

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Yayın | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1062

Kitap Adı : Seyyid Şerif Cürçânî'nin Muhtasar Hadis Usûlü

Alt Başlık : Araştırma-Metin-Tercüme

Book Title: Seyyid Şerif Cürçânî's Concise Methodology of Hadith

Subtitle : Research – Textual Studies – Translation

ISBN : 978-625-8724-17-2

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258724172

Yazar | Author: Mustafa Kemal Koca | orcid.org/orcid no: 0000-0002-4916-5127

Kurum | Institution: Trakya Üniversitesi | ROR ID: ror.org/00xa0xn82

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book – Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,3x21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 144 (x + 134)

Yayın Tarihi | Publication Date: Aralık | December 2025

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRAM2 - Hadis ilmi | Hadith (Hadith literature, traditions of the Prophet)

BISAC: REL057020 - İslam / Hadis | Religion / Islam / Hadith

THEMA: QRAM2 - Hadis ilmi | Hadith (Hadith literature, traditions of the Prophet)

LC Classification: BP135 - Hadis - İslami İlmî Disiplinler | Hadith literature

DEWEY: 297.124 - Hadis - İslam dini | Hadith - Islam

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.3 - Dini Çalışmalar | Religious Studies

WoS Citation Topics Micro: 6.3.1 - İslam Teolojisi | Islamic Theology

Scopus Subject Areas: 1200 - Beşerî Bilimler | Arts and Humanities

Atf Bilgisi | Cite as: Koca, Mustafa Kemal. *Seyyid Şerif Cürçânî'nin Muhtasar Hadis Usûlü: Araştırma-Metin-Tercüme*. Ankara: FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2025.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Seyyid Şerif Cürcânî'nin Muhtasar Hadis Usûlü

Araştırma-Metin-Tercüme

Mustafa Kemal KOCA

Ankara 2025

Yazar Hakkında | About the Author

Mustafa Kemal KOCA

Bursa'da doğdu. Orta ve lise eğitimini İmam Hatip'de tamamladı. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden 2011'de mezun oldu. 2007-2013 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığında görev yaptı. 2013 senesinde Trakya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis anabilim dalına araştırma görevlisi olarak atandı. 2016'da Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Cürcâni'nin Muhtasar Hadis Usulü ve Leknevi'nin Zaferu'l-Emâni isimli Şerhindeki Metodu başlıklı teziyle Yüksek Lisansını tamamladı. 2021'de Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde "Sahabe'nin adaleti: Ehli Sünnet İçi İhtilaflar" isimli teziyle doktorasını tamamladı. 2023 yılından beri Trakya Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmaktadır.

He was born in Bursa. He completed his secondary and high school education at an Imam Hatip school. He graduated from the Faculty of Theology at Uludağ University in 2011. He served at the Presidency of Religious Affairs between 2007 and 2013. In 2013, he was appointed as a research assistant in the Hadith Department of the Faculty of Theology at Trakya University. In 2016, he completed his Master's degree at the Institute of Social Sciences at Trakya University with a thesis titled "Seyyid Şerif Cürcâni's Concise Methodology of Hadith and Leknevi's Method in the Commentary Titled Zaferu'l-Emâni". In 2021, he completed his doctorate at the Graduate School of Yalova University with his thesis titled "The integrity ('adâlah) of the companions: Disagreements among sunni scholars". Since 2023, he has been working as an Assistant Professor at the Faculty of Theology at Trakya University

Kitap Hakkında

Seyyid Şerif Cürçânî'nin Muhtasar Hadis Usûlü Araştırma-Metin-Tercüme

Bu çalışma, Seyyid Şerif Cürçânî'nin *Muhtasar Hadis Usûlü* adlı eserini, müellifin yaşadığı siyasî ve ilmî bağlam içerisinde ele almakta; eserin kaynakları, Cürçânî'ye aidiyeti ve hadis usûlü literatüründeki yeri üzerinde durmaktadır. Cürçânî, İlhanlılar sonrası siyasî parçalanmanın yaşandığı, Memlûkler, Muzafferîler ve Timur Devleti gibi güçlerin etkin olduğu bir dönemde yaşamış; Timur'un himayesiyle Semerkand başta olmak üzere önemli ilim merkezlerinde bulunmuştur. Bu siyasî istikrar ve himaye ortamı, Cürçânî'nin ilmî şöhretinin yayılmasında etkili olmuştur.

Çalışmada, Cürçânî'nin yaşadığı asrın kelâm, mantık, fıkıh, hadis ve diğer İslâmî ilimlerde yoğun bir ilmî üretime sahne olduğu vurgulanmakta; bu ortamın Cürçânî gibi çok yönlü bir âlimin yetişmesini mümkün kıldığı belirtilmektedir. *Muhtasar*, özellikle Hint alt kıtasında yaygın şekilde okutulmuş; ismi, müellife aidiyeti ve kaynakları etrafında tarih boyunca tartışmalar yapılmıştır. Bu bağlamda eser, Nevevî, İbn Hacer ve Tîbî gibi isimlerin hadis usûlüne dair çalışmalarıyla karşılaştırılarak incelenmiştir. Sonuç olarak çalışma, Cürçânî'nin *Muhtasar*'ının hadis usûlü geleneği içerisindeki özgün konumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Eserin sonunda ise *Muhtasar*'ın orijinal arapça metni ve türkçe özgün tercümesi yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hadis Usulü; Cürçânî; Tîbî; Muhtasar; Mişkât Şerhi Mukaddimesi

About the Book

Seyyid Şerif Cürçâni's Concise Methodology of Hadith Research – Textual Studies – Translation

This study examines Seyyid Sharif Jurjani's *Concise in Hadith Methodology* within the political and intellectual context of the period in which the author lived, focusing on the work's sources, its attribution to Jurjani, and its place in the literature of hadith methodology. Jurjani lived during a time of political fragmentation following the Ilkhanids, when powers such as the Mamluks, the Muzaffarids, and the Timurid state were influential. Under the patronage of Timur, Jurjani resided in major centers of learning, particularly Samarkand. This political stability and patronage played a significant role in the dissemination of his scholarly reputation.

The study emphasizes that the century in which Jurjani lived was marked by intense scholarly activity across various Islamic sciences, including theology (kalām), logic, jurisprudence (fiqh), hadith, and related disciplines. Such an intellectual environment made possible the emergence of a versatile scholar like Jurjani. The *Mukhtasar* was widely taught, especially in the Indian subcontinent, and throughout history its title, attribution, and sources have been the subject of scholarly debate. In this context, the work is analyzed comparatively with major contributions to hadith methodology by figures such as al-Nawawī, Ibn Hajar, and al-Ṭibī. Ultimately, the study aims to demonstrate the distinctive position of Jurjani's *Mukhtasar* within the hadith methodology tradition. At the end of the work, the original Arabic text of the *Mukhtasar/Concise* and its original Turkish translation are included.

Keywords: Hadith Methodology; al-Jurjani; al-Tibi; Abridgment; Introduction to the Commentary on *Mishkat al-Masabih*

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
1. Cürcânî'nin Dönemindeki Siyasi Durum	3
2. Cürcânî'nin Dönemindeki İلمي Durum	6
CÜRCÂNÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ	13
1. Cürcânî'nin Hayatı	13
2. Cürcânî'nin Eserleri	23
2.1. Hadisle İlgili Eserleri	23
3. Hocaları ve Talebeleri	27
4. Âlimlerin Cürcânî Hakkındaki Övgüleri	29
CÜRCÂNÎ'NİN MUHTASAR'I	31
1. Muhtasar Kavramı ve Hadiste Muhtasarlar	31
2. Muhtasar'ın Kaynakları ve İhtisar Yöntemi	34
3. Muhtasar'ın İsmi ve Cürcânî'ye Âidiyeti	44
4. Cürcânî'nin Muhtasar'ı ve Diğer Muhtasarlarla Karşılaştırılması	49
4.1. Şekil Açısından Karşılaştırma	49
4.1.1. Nevevî'nin Takrîb'i	49
4.1.2. İbn Hacer'in Nuhbe'si	51
4.1.3. Birgivî'nin Usûlü'l-Hadis'i	54
4.1.4. Beykûnî'nin Manzûme'si	58
4.2. Muhteva Açısından Karşılaştırma	61
5. Cürcânî'nin Muhtasar'ının Değerlendirilmesi	68
6. Leknevî'nin Muhtasar'a Yönelttiği Eleştiriler	74
6.1. Muhtasar'ın Eksiklerini Tamamlama	80

CÜRCÂNÎ-MUHTASAR	
METİN-TERCÜME	83
HADİS İLMİNİN USUL VE İSTİLAHLARINI BEYAN HAKKINDA	
MUKADDİME	85
MAKÂSİD	87
BİRİNCİ BAB: HADİSİN KISIMLARI VE ÇEŞİTLERİ	89
BİRİNCİ FASIL: SAHİH HAKKINDA	89
İKİNCİ FASIL: HASEN HAKKINDA	93
ÜÇÜNCÜ FASIL: ZAYIF HAKKINDA	97
İKİNCİ BAB: CERH VE TA'DİL HAKKINDA	115
BİRİNCİ FASIL: ADALET VE ZABT HAKKINDA	115
İKİNCİ FASIL: CERH HAKKINDA	117
ÜÇÜNCÜ BAB: HADİS TAHAMMÜLÜ HAKKINDA	117
DÖRDÜNCÜ BAB: RİCAL İSİMLERİ HAKKINDA	123
KAYNAKÇA	125
DİZİN	131

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser.
a.g.m.	: Adı Geçen Madde/Makale
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviri
DİA	: Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
Dr.	: Doktor
Gös. yer.	: Gösterilen Yer.
h.	: Hicri
Haz.	: Hazırlayan
m.	: Miladi
n.	: Numara
r.a.	: Radıyallahu anh
s.	: Sayfa
s.a.s	: Sallallahu Aleyhi ve Sellem
slt.	: Saltanat süresi
thk.	: Tahkik
t.s.	: Tarihsiz
v.	: Vefat
vr.	: Varak
yay.	: Yayınları
y.y.	: Yayıncı Yok